مناسبت

به مناسبت سالروز شهادت شیخ فضل ا... نوری

«نه» بلند شیخ شهید به مشروطیت انگلیسی

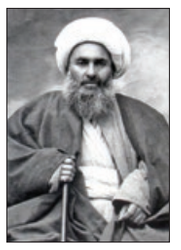

حجت ایرانی - ۱۱ مردادماه سال ۱۲۸۸، یکی از دردناک‌ترین و در عین حال، عبرت‌آموزترین وقایع تاریخ معاصر ایران اتفاق افتاد؛ فاتحان تهران که به‌نام نجات مشروطیت، پایتخت را تصرف کرده و محمدعلی‌شاه را به سفارت روسیه رانده بودند، مردی را بر دار کردند که به شهادت تاریخ، شجاعانه در برابر کج‌روی‌های مشروطه‌خواهان منورالفکر و غربزده ایستاد و با بصیرتی بی‌مانند، بیراهه‌ای را که به‌نام سعادت، پیش روی مردم گشوده بودند، آشکار کرد. شیخ شهید، آیت‌ا... فضل‌ا... نوری، از مجتهدان بنام دوران خود بود؛ یکی از طرفداران محدود کردن قدرت شاه و روی کار آمدن مشروطه؛ او در زمره علمایی بود که در مهاجرت کبری حضور داشتند و خواستار تأسیس عدالتخانه و تنبیه غاصبان حقوق ملت بودند. با این حال، شیخ شهید، تفاوتی اساسی با دیگر حامیان مشروطه‌خواهی داشت. او به هر نظر و دیدگاهی، از دریچه مبانی شرع انور می‌نگریست و معتقد بود آن چه را داریم، نباید از بیگانه تمنا کنیم. شیخ شهید اعتقاد داشت، احکام شریعت محمدی(ص)، می‌تواند جوابگوی نیاز جامعه اسلامی باشد و تشبث به کفار، راهی است که تباهی ملت و مشروطیت را رقم خواهد زد. اصطلاح مشروطه مشروعه، عنوانی بود که شیخ فضل‌ا... نوری برای نیاز سیاسی آن روز ایران برگزید و در گوشه و کنار کشور نیز، گروهی به حمایت از آن برخاستند. شیخ شهید، نخستین عالمی بود که به اهمیت کاربرد مطبوعات برای هدایت افکار عمومی و تقابل با کج‌روی‌ها پی برد؛ مجموعه لوایح او که در شمارگان وسیع منتشر می‌شد و در اختیار مردم قرار می‌گرفت، نقش مهمی در ترویج اندیشه مشروطه مشروعه داشت. او که محاسنش را در راه اسلام سفید کرده بود، پس از ورود مشروطه‌خواهان به تهران، حاضر نشد پیشنهاد پناهندگی روس و عثمانی را بپذیرد و مظلومانه در روز ۱۱ مردادماه سال ۱۲۸۸، به دار آویخته شد و به شهادت رسید.

مشاوره حقوقی

پرسش‌های خود را در تمام زمینه‌های حقوقی، از طریق پیامک به شماره ۲۰۰۰۹۹۹ ارسال کنید. لطفاً در ابتدای متن پیامک حتماً کلمه «حقوقی» را قید فرمایید.

پرسش: آیا مرد اجازه دارد که یک سوم از حقوق و درآمد خود را، مادامی که همسر و فرزند نیاز دارند، خرج پدر و مادرش کند؟ اگر این یک سوم، بخشی از نفقه زن را هم دربر بگیرد، تکلیف چیست؟ چگونه می‌توان پیگیری قضایی کرد؟

پاسخ: نفقه زن شامل مسکن، پوشاک، خوراک، اثاث منزل و هزینه‌های درمانی و بهداشتی است. اگر معتقدید که همسرتان این اقلام را برای شما تامین نمی‌کند، می‌توانید با مراجعه به شورای حل اختلاف یا دادگاه خانواده، علیه ایشان دعوای الزام به پرداخت نفقه طرح کنید. مبلغی که دادگاه‌ها به عنوان نفقه تعیین می‌کنند، معمولاً از آن چه زوجه انتظار دارد، کمتر است. دادگاه صرفاً نفقه شما را تعیین خواهد کرد و به این موضوع که درآمد همسرتان چقدر است و این درآمد را چگونه هزینه می‌کند، وارد نمی‌شود. از سوی دیگر، تامین هزینه زندگی پدر و مادر نیازمند، به عنوان «نفقه اقارب»، تکلیف قانونی، شرعی و اخلاقی فرزند است. به خاطر داشته باشید که رفتار امروز شما و همسرتان با پدر و مادر، الگوی رفتار آینده فرزندانتان با شما خواهد بود. به طور کلی، پیشنهاد می‌کنم تلاش کنید که چنین مسائلی را بدون مراجعه به دادگاه و با کمک بزرگان و معتمدان، حل و فصل کنید. طرح دعوا یا شکایت علیه همسرتان به رابطه شما و ایشان لطمه جبران‌ناپذیری وارد خواهد کرد. با این حال، نباید فراموش کرد که نپرداختن نفقه جرم است. هر کس، به رغم داشتن توانایی مالی، از پرداخت نفقه‌ای که قانوناً ملزم به پرداخت آن است خودداری کند، با شکایت فرد مستحق دریافت نفقه، به حبس از شش ماه تا دو سال محکوم خواهد شد. بر خلاف نفقه زوجه که شوهر صرف نظر از وضعیت مالی‌اش، ملزم به پرداخت آن است، تکلیف پرداخت نفقه به خویشاوندان (از جمله پدر و مادر) مشروط است به سه شرط: اول نیاز مالی نفقه گیرنده، دوم عدم امکان یا عدم توانایی اشتغال به کار برای نفقه گیرنده و سوم توانایی مالی نفقه دهنده. (ماده ۱۱۹۷ قانون مدنی) ماده ۱۲۰۴ قانون مدنی بیان می‌کند: «نفقه اقارب عبارت است از مسکن و البسه و غذا و اثاث البیت به قدر رفع حاجت با در نظر گرفتن درجه استطاعت منفق.»

به مناسبت سالروز شهادت جانسوز ابن الرضا(ع)

شاگردان ایرانی مکتب جوادالائمه(ع)

جواد نوائیان رودسری - دوران امامت امام جواد(ع)، مصادف با عصر خلافت دو خلیفه مقتدر عباسی، یعنی مأمون و برادرش معتصم بود. در این دوره، ایران یکی از نقاط پرتنش و آشوب محسوب می‌شد. شورش‌های متعددی در اقصی نقاط این سرزمین، علیه حکومت جائرانه عباسی و البته، با رویکردها و دیدگاه‌های مختلف آغاز شده بود و عباسیان، با وجود تلاش فراوان، نتوانستند به تسلط پیشین خود بر این خطه، دست پیدا کنند. فضای جدید، فرصتی مغتنم برای گسترش فعالیت‌های علمی و تبلیغی دوستداران اهل بیت(ع) بود. شهادت مظلومانه امام رضا(ع) و قرار گرفتن بارگاه ملکوتی آن امام همام در ایران از یک سو و از سوی دیگر، مهاجرت تعداد زیادی از امامزادگان و وابستگان به خاندان رسالت که برخی در پی امام هشتم(ع) و تعدادی به دلیل فشارها و تضییق‌های فراوان دستگاه خلافت عباسی به ایران آمده بودند، انتشار معارف اهل بیت(ع) را بیش از پیش تقویت کرد. در این زمان، دستگاه وکالت که به مثابه بازوی اجرایی امامان(ع) عمل می‌کرد، گسترش فراوانی پیدا کرده بود و جمعیت‌های معتنابهی از شیعیان در ایران ساکن بودند که به وسیله همین شبکه وکالت، با امام خود ارتباط داشتند. در این بین، تعداد زیادی از ایرانیان دوستدار اهل بیت(ع) نیز، در خیل شاگردان دانشگاه جوادالائمه(ع) حضور داشتند. برخی از این ایرانیان، پیشتر، افتخار شاگردی امام رضا(ع) را پیدا کرده بودند. در این نوشتار، برآنیم تا به معرفی تعدادی از یاران و شاگردان ایرانی امام جواد(ع) بپردازیم؛ بزرگانی که در ترویج دانش اهل بیت(ع) نقشی به سزا و تأثیرگذار داشتند.

■ **فضل بن شاذان نیشابوری**

فضل در نیشابور زاده شد. برخی او را از اصحاب امام هادی(ع) و امام حسن عسکری(ع) می‌دانند؛ اما شواهد موجود در آثار روایی شیعه، نشان می‌دهد که وی، از شاگردان مکتب جوادالائمه(ع) نیز بوده است.

دو کتاب منسوب به وی، یعنی «الرجعه» و «العلل»، در میان علمای علم حدیث، شهرت فراوانی دارد. وی کتاب نخست را در باب احادیث مربوط به دوران غیبت امام زمان(عج) به رشته تحریر درآورد. فضل در دوران عبدا... بن طاهر، حاکم طاهری خراسان، به دلیل اعتقادات شیعی، تحت تعقیب قرار گرفت و به عراق رفت. او سال‌ها در عراق ماند و از محضر ائمه معصومین(ع) استفاده کرد. ظاهراً وی بعدها به خراسان بازگشته و در سال ۲۶۰ هـ.ق، دار فانی را وداع گفته است. مزار وی در نیشابور، شهرت فراوانی دارد.

■ **علی بن مهزیار اهوازی**

پدر وی اصالتاً از اهالی هندیجان در خوزستان بود. خانواده آن ها، ابتدا مسیحی بودند و سپس، به دین اسلام گرویدند و پیرو مذهب اهل بیت(ع) شدند. علی بن مهزیار، وکیل امام جواد(ع) و فرزند بزرگوار ایشان، امام هادی(ع) بود. روایاتی درباره مقام و منزلت وی نزد ائمه معصومین(ع) در دست است. امام جواد(ع) طی نامه‌ای خطاب به علی بن مهزیار می‌فرماید: «من مقام تو و خدمات شبانه‌روزی تو را در سرما و گرما، از نظر دور نداشته‌ام. از خداوند می‌خواهم در روز قیامت که همه را گرد می‌آورد، آن چنان مخلوقات خود را شیفته و دوستدار تو کند که مایهٔ رشک باشد. به درستی که خداوند شنوندهٔ دعاهاست.» علی بن مهزیار، آثاری در تفسیر، تاریخ و فقه از خود باقی گذاشت که محدثان، نام آن ها را در کتاب‌های خود آورده‌اند.

■ **محمد بن خالد برقی قمی**

ظاهراً محمد در روستای «برقرود» از توابع قم دیده به جهان گشوده و از همین رو، مشهور به «برقی» است. وی از اصحاب امام جواد(ع) بود و پیش از ایشان، محضر پدر و پدربزرگ آن حضرت را نیز درک کرد. محمد عالمی تیزهوش و نویسنده‌ای پرکار بود. او آثار ارزشمندی از خود به یادگار گذاشت و یکی از مدافعان و مرزبانان حریم ولایت شمرده می‌شد. فرزند او احمد نیز، در زمره علمای نامدار شیعه محسوب می‌شود. از محمد بن خالد، دو کتاب «المحاسن» و «الرجال» باقی مانده و به دست ما رسیده است؛ هرچند برخی از صاحب نظران، این دو کتاب را به پسر وی منسوب کرده‌اند.

■ **محمد بن الفرجی رخجی**

محمد از یاران خاص امام جواد(ع) بود تا آن جا که امام(ع)، برخی مأموریت‌های خصوصی و محرمانه را به وی می‌سپرد. محمد اصالتاً از اهالی رخج در سیستان بود. وی در زمره کسانی قرار داشت که می‌توانستند آزادانه به محضر امام(ع) برسند و پرسش‌های خود و دیگران را مطرح و پاسخ آن را دریافت کنند. محمد کتابی به نام «مسائل» نوشت که نجاشی، رجالی معروف، به آن در کتاب مشهور خود، «رجال نجاشی»، اشاره کرده است.

■ **احمد بن محمد اشعری قمی**

احمد از علمای بنام خطه قم و به تعبیر شیخ الطائفه، توسی، «شیخ القمیین و وجههم و فقیههم» بود. وی در زادگاه خود، نفوذ فراوانی داشت و حتی حاکم قم نیز، از قدرت وی هراس داشت. احمد بیشتر عمر خود را در قم گذراند، اما در مناسبت‌های مختلف، راه عراق را پیش می‌گرفت و به زیارت مولای خود، امام جواد(ع) نائل می‌شد و از محضر آن حضرت، بهره علمی و معنوی می‌برد. وی مسئولیت رساندن پیام‌های امام(ع) به افراد و وکلا را هم عهده‌دار بود و گاه به این وظیفه اشتغال داشت.

■ **محمد بن ریان بن صلت قمی**

علامه حلی، محمد بن ریان را یکی از دانشوران و علمای بزرگ شیعه معرفی کرده که مدت‌ها شاگرد امام جواد(ع) بوده است. وی با امام(ع) رابطه‌ای بسیار نزدیک داشت و روایات فراوانی از ایشان، بدون واسطه، نقل کرد. محمد که مدت‌ها خوشه‌چین خرمن دانش الهی اهل بیت(ع) بود، شاگردان فراوانی را تربیت کرد که از میان آن ها می‌توانیم به سهل بن زیاد آدمی، محمّد بن عیسی بن عبید یقطینی، ابراهیم بن هاشم قمی، علی بن ابراهیم بن هاشم قمی و عبدا... بن جعفر حمیری قمی اشاره کنیم. ظاهراً محمد بن ریان کتابی به نام «المسائل» نیز تألیف کرده است که امروزه، اثری از آن باقی نیست.

> در دوران امامت امام جواد(ع)، دستگاه وکالت که به مثابه بازوی اجرایی امامان(ع) عمل می‌کرد، گسترش فراوانی پیدا کرده بود و جمعیت‌های معتنابهی از شیعیان در ایران ساکن بودند که به وسیله همین شبکه وکالت، با امام خود ارتباط داشتند. در این بین، تعداد زیادی از ایرانیان دوستدار اهل بیت(ع) نیز، در خیل شاگردان دانشگاه جوادالائمه(ع) حضور داشتند. برخی از این ایرانیان، پیشتر، افتخار شاگردی امام رضا(ع) را پیدا کرده بودند

رونمایی از قدیمی‌ترین نسخ خطی آثار سهروردی

خبر

نوزدهمین سه‌شنبه فرهنگی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، با رونمایی از قدیمی‌ترین نسخ خطی از آثار شیخ اشراق که در این سازمان موجود است، برگزار شد. به گزارش ایبنا، همزمان با روز بزرگداشت شیخ شهاب‌الدین سهروردی، کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی در نوزدهمین سه‌شنبه فرهنگی، قدیمی‌ترین نسخ خطی خودرا از آثار شیخ اشراق، رونمایی کرد. نسخه دست‌نویس «التنقیحات فی شرح التلویحات»، قدیمی‌ترین اثری بود که در این مراسم از آن رونمایی شد. سیدرضا صداقت‌حسینی، کارشناس نسخ خطی آستان قدس رضوی در این باره گفت: این اثر شرح و توضیح کتاب «التلویحات» شیخ اشراق است که توسط عزالدوله، سعدبن منصور، معروف به ابن کمونه شرح و در سال ۷۰۵ هجری به دست عبدالرحمن بن محمود القرمی کتابت شده است. وی به سه ستونه تحریر و کتابت شده است. حسینی به «شرح حکمه الاشراق» نیز اشاره کرد و گفت: این نسخه نیز شرح قطب‌الدین شیرازی بر «حکمه الاشراق» به عنوان مهم‌ترین اثر سهروردی است که در قرن ۱۱، به دست عبدالغنی بن محمدحسینی مشهدی، به خط نستعلیق ۲۰ سطری کتابت شده است. در ابتدای این مراسم، محمد وفادار مرادی، محقق و کارشناس نسخ خطی به بیان سخنانی درباره شیخ شهاب‌الدین سهروردی، اندیشه‌های شهودی او و معرفی آثار این عارف بزرگ پرداخت.

در خور اشاره است که آثار رونمایی شده، در قالب نمایشگاه و به مدت یک هفته، در گنجینه قرآن و نفایس موزه آستان قدس رضوی، واقع در صحن کوثر حرم مطهر، در معرض دید عموم قرار دارد.

معرفی یکی دیگر از آثار رونمایی شده پرداخت و افزود: رساله «مونس العشاق» یا «حقیقت عشق» در موضوع عشق و عرفان، دیگر اثر نفیس این مجموعه است که به خط نستعلیق

سخن اندیشه

رابطه تقوا و محبوبیت در کلام امام نُهُم(ع)

امام جواد علیه السلام فرموده‌اند: «من اتقی ا... احبّه الناس و ان کرهوا؛ هر کس تقوای الهی پیشه کند، مردم دوستدار او شوند، هرچند خوش نداشته باشند.» (کشف الغمه فی معرفة الأئمة علیهم السلام، ج۲، ص۳۴۷) در این حدیث شریف، به پیوند «تقوا» و «محبوبیت بین مردم» اشاره شده است. به این معنا که نتیجه تقوا داشتن، محبوب شدن در میان مردم است. امام جواد علیه السلام، در جمله «من اتقی ا...» بزرگ‌ترین فضیلت و ارزش الهی را یادآوری فرموده‌اند. بی‌تردید، هر کس تقوای الهی پیشه کند و از گناه پاک شود و حقوق خدا و مردم را به جا آورد، محبوب خدای سبحان و پیامبر و امامان علیهم السلام و مردم خواهد شد. واژه «ناس» به معنای مردم است و همه انسان‌ها را شامل می‌شود و افراد متقی و غیر متقی و صالح و فاسد و مسلمان و کافر و بی‌دین و دین‌دار، همه در مفهوم «ناس» می‌گنجند. کسانی که دین‌دار نیستند، اگرچه به حکم هوای نفس خود، مخالف متقی باشند، اما با کراهت، مجبور به اظهار محبت به او می‌شوند. خداوند محبت متقی را در دل کافر، اگرچه او خوش نداشته باشد، قرار می‌دهد.

حجت‌الاسلام دکتر جواهری
عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی

پیک اندیشه

انتشار فراخوان همایش بازاندیشی آرای شهید مطهری

دبیر اجرایی همایش «بازاندیشی آرای شهید مطهری در مواجهه با مسائل روز»، در نشست خبری گفت: این همایش به مناسبت صدمین سالگرد تولد شهید مرتضی مطهری و چهلمین سالگرد شهادت این استاد بزرگوار و برای بازاندیشی آرا و افکار وی برگزار می‌شود. به گزارش ایسنا، محمد باقر خرasانی افزود: بعد از فعال شدن دبیرخانه همایش و کمیته علمی و کمیته اجرایی، پایگاه اطلاع‌رسانی همایش نیز فعال و دسترسی لازم برای ارسال چکیده مقالات و اصل مقاله از دو طریق سایت دبیرخانه و آدرس پست الکترونیکی همایش، ایجاد و همچنین، فراخوان همایش به حدود هزار مرکز علمی و فرهنگی کشور ارسال شده است. وی ادامه داد: بنا بر تصویب کمیته علمی همایش، از برخی شخصیت‌های سرشناس علمی دعوت شده است تا در محورهای این همایش به تدوین مقاله بپردازند. به‌علاوه، قرار است با صاحبان اندیشه و بزرگان حوزه فکر و دانش، درباره شهید مطهری گفت‌وگوهای شفاهی انجام شود. خراسانی درباره نحوه ارسال مقاله بیان کرد: علاقه‌مندان می‌توانند چکیده مقالات را تا ۳۰ مردادماه و اصل مقالات را تا ۳۰ آبان‌ماه امسال، از طریق پایگاه اینترنتی یا پست الکترونیکی به دبیرخانه همایش ارسال کنند. دبیرخانه اصلی این همایش در قم مستقر است و همایش، یک دفتر دبیرخانه فعال در تهران نیز دارد. همایش اصلی به‌صورت دو روزه در دو شهر تهران و قم برگزار خواهد شد. وی تصریح کرد: نرم‌افزار جامعی، حاوی مجموعه آثار شهید مرتضی مطهری تولید شده است که به‌صورت رایگان و از طریق بستر اینترنت، قابل دسترسی است و مسابقات متعددی نیز، براساس همین نرم‌افزار برنامه‌ریزی شده است.

صفحه آرایی
واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان سفارش می‌پذیرد
۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com

۳۷۰۱۰
پذیرش تلفنی آگهی با پیک رایگان

سرکار خانم دکتر میرصدرایی
فوق تخصص غدد نوزادان
افتتاح مطب جنابعالی واقع در کوهسنگی ۴
پلاک ۵ را تبریک می گوییم
و برایتان آرزوی موفقیت داریم .
مدیریت آزمایشگاه حکیم
۹۸۰۵۹۲۹۱ ف

جناب آقای
دکتر علی مختاری آزاد
از اینکه با سعه صدر ،حسن نوع دوستی
و حسن اخلاق و دقت نظر در جهت
بهبودی مادر عزیزمان اهتمام ورزیدید
از شما پزشک بزرگوار سپاسگزاریم .
دکتر اردشیر کیا
و مهندس ایمان کیا
۹۸۰۵۹۶۵۶ ف

شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد
Mashhad Electric Energy Distribution Co.
آگهی مناقصه عمومی شماره ۹۸/۹ (دومرحله ای)
شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد در نظر دارد کنتورهای تکفاز الکترونیکی مورد نیاز خود را از طریق مناقصه عمومی خریداری نماید. داوطلبان می توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به آدرس های ذیل مراجعه نمایند.
۱- سایت معاملات توانیر www.tavanir.org.ir
۲- پایگاه ملی مناقصات http://iets.mporg.ir
۳- وب سایت شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد www.Meedc.ir
۴- مشهد - بلوار خیام- شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد - امور تدارکات - اداره خرید کالا- تلفن : ۳۷۶۸۱۰۶۷ -۰۵۱
روابط عمومی شرکت توزیع نیروی برق شهرستان مشهد
www.meedc.ir
۹۸۰۵۹۵۳۹ ف